

แนวปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบ ในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียน

นำเสนอเมื่อ : 9 ก.ย. 2568

แนวปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบ ในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียน

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๔๐๐๔ /ว(๕๓๓๗)๕

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๕ กันยายน ๒๕๖๘

เรื่อง แนวปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต

อ้างถึง ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติในการยกระดับคุณภาพนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ ผ่านกระบวนการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยให้ความสำคัญกับเครื่องมือการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียน และระดับสถานศึกษา ด้วยการเพิ่มสัดส่วนข้อสอบอัตนัยให้มากขึ้น โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ออกประกาศแนวปฏิบัติในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยข้อที่ ๗ กำหนดไว้ว่า “ให้เพิ่มการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบทั้งการเขียนตอบแบบสั้นและแบบยาว เมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ ในการสอบระหว่างภาคเรียน และในการสอบปลายภาคอย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ของการสอบแต่ละครั้ง” และต่อมา ได้มีประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ลงนามโดยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายอานาจ วิทยานุวัติ) ประกาศ ณ วันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ และให้มีผลบังคับใช้ตามประกาศตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ เป็นต้น อีกทั้ง สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้กำหนดโครงสร้างและรูปแบบของแบบทดสอบด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จำนวน ๒ รูปแบบคือ ๑. ข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ ๒. ข้อสอบอัตนัยแบบเขียนตอบ ทั้งในรูปแบบข้อสอบเขียนตอบแบบจำกัดคำตอบ (Restricted-response Questions) และข้อสอบเขียนตอบแบบไม่จำกัดคำตอบ (Extended Response Questions) เพื่อประเมินกระบวนการคิดขั้นสูง และให้สถานศึกษาได้ขับเคลื่อนทำให้ผลสัมฤทธิ์ของเด็กไทยด้านการอ่าน การเขียน และการคิดวิเคราะห์ดีขึ้น นั้น

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับทางวิชาการ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

๑. ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๑.๑ ชี้แจงประชาสัมพันธ์สถานศึกษารับทราบเกี่ยวกับประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียน

๑.๒ ช่วยเหลือ สนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างข้อสอบแบบเขียนตอบในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การชี้แจงให้ความรู้ การทำเอกสารสื่อแนะแนว การนิเทศ เป็นต้น

๑.๓ พัฒนาลคลังข้อสอบตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร ทั้งเครื่องมือประเมินภาคความรู้ในลักษณะของข้อสอบแบบปรนัย และข้อสอบแบบเขียนตอบ ให้บริการแก่สถานศึกษาที่ไม่สามารถสร้างเครื่องมือเองได้

๑.๔ กำกับและ...

๑.๔ กำกับและติดตามการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียน
ของสถานศึกษาตามประกาศแนวปฏิบัติ ฯ อย่างเคร่งครัด เพื่อให้มีความเป็นมาตรฐานและน่าเชื่อถือ

๑.๕ สรุปและรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบ
ในการประเมินคุณภาพผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน

๒. ระดับสถานศึกษา

๒.๑ กำหนดแผนผังในการออกข้อสอบ (Test Blueprint) ในการทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้
การสอบระหว่างภาคเรียน และการสอบปลายภาคเรียน โดยให้มีข้อสอบทั้งข้อสอบแบบเลือกตอบและข้อสอบ
แบบเขียนตอบอย่างน้อยในสัดส่วนคะแนนร้อยละ ๕๐ : ๕๐ ของคะแนนเต็มในการสอบ แต่ละครั้ง

๒.๒ กำหนดให้มีการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบ
ข้อสอบเขียนตอบแบบจำกัดคำตอบ (Restricted-response Questions) และข้อสอบเขียนตอบแบบไม่จำกัด
คำตอบ (Extended Response Questions) โดยสัดส่วนของข้อสอบแบบเขียนตอบ ให้คำนึงถึงระดับชั้น
ของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ให้เน้นที่ข้อสอบแบบเขียนตอบแบบจำกัดคำตอบ
ส่วนผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษา ให้เน้นข้อสอบเขียนตอบแบบไม่จำกัดคำตอบ
เป็นต้น โดยเป็นข้อคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจ และคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ
และเขียนได้อย่างกว้างขวางตามแนวคิด เหตุผล และหลักการของผู้ตอบ และไม่มีกรจำกัดขอบเขตของ
คำตอบ

๒.๓ ให้ใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบที่เน้นวัดทักษะการคิดขั้นสูง ที่ประกอบด้วยสถานการณ์
ที่ให้ผู้เรียน คิดวิเคราะห์ มีข้อคำถามที่ยั่วให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจ และคิดสร้างสรรค์
โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเขียนแสดงเหตุผล แนวคิด หรือหลักการตามความเหมาะสมในแต่ละระดับชั้น

๒.๔ วิเคราะห์ผลการตอบข้อคำถามที่เป็นข้อสอบแบบเขียนตอบในแต่ละข้อของผู้เรียน
แต่ละคน เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้วนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาความรู้
ความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน

๒.๕ กำกับ และติดตามการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในการวัดและประเมินคุณภาพ
ผู้เรียน ตามแนวปฏิบัติ ฯ อย่างเคร่งครัด เพื่อให้มีความเป็นมาตรฐาน และน่าเชื่อถือ

๒.๖ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนพัฒนาข้อสอบแบบเขียนตอบที่มีคุณภาพ
ตามมาตรฐานวิชาการ เพื่อเก็บรวบรวมในรูปแบบของคลังข้อสอบไว้คอยให้บริการแก่บุคลากรในสถานศึกษา
และผู้สนใจ

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการและแจ้งให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินการในส่วนที่
เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางเกศทิพย์ ศุภวานิช)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักทดสอบทางการศึกษา

กลุ่มประเมินคุณภาพการศึกษา

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๘๓

“เรียนดี มีคุณธรรม”

[ดาวน์โหลดไฟล์แนบ](#)

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน